

Verslag symposium SBO

d.d. 12 september 2018

bij Boerke Mutsaers te Tilburg

Thema: “Thuis in de wijk”

1. Opening / welkom

Gerard Klaassen heet iedereen - huurders en vertegenwoordigers van huurders, professionals van de gemeente Tilburg en van de Tilburgse corporaties, de directeur-bestuurders van de corporaties: de heer Ton Streppel (TBV Wonen), de heer Hans Pars (Wonen Breburg) en de heer René Scherpenisse (Tiwos) – van harte welkom. De opkomst is zeer groot, waarvoor dank!

In het bijzonder wordt welkom geheten de nieuwe wethouder voor Wonen: Oscar Dusschooten. Ook wethouder Berend de Vries (voormalige wethouder voor Wonen) werd verwacht, maar deze bleek op het laatste moment echter verhinderd.

De heer Peter Nouwens treedt op als gespreksleider en hij licht het programma nader toe. Diverse sprekers zullen rondom het thema “Thuis in de wijk” uitleg geven over de ketenzorg rondom mensen met verward gedrag. Men spreekt ook wel over ‘onbegrepen’ gedrag. Na de pauze kunnen er weer vragen aan het panel van deskundigen worden gesteld en is er ruimte voor een interactieve discussie.

2. Inleiding Michiel Luigjes, afd. Sociaal gemeente Tilburg

Omdat Sandra Timmermans - die op dit thema de deskundige en het aanspreekpunt is bij de gemeente Tilburg – op deze avond is verhinderd, licht in haar plaats haar collega Michiel Luigjes de aanpak van de gemeente nader toe.

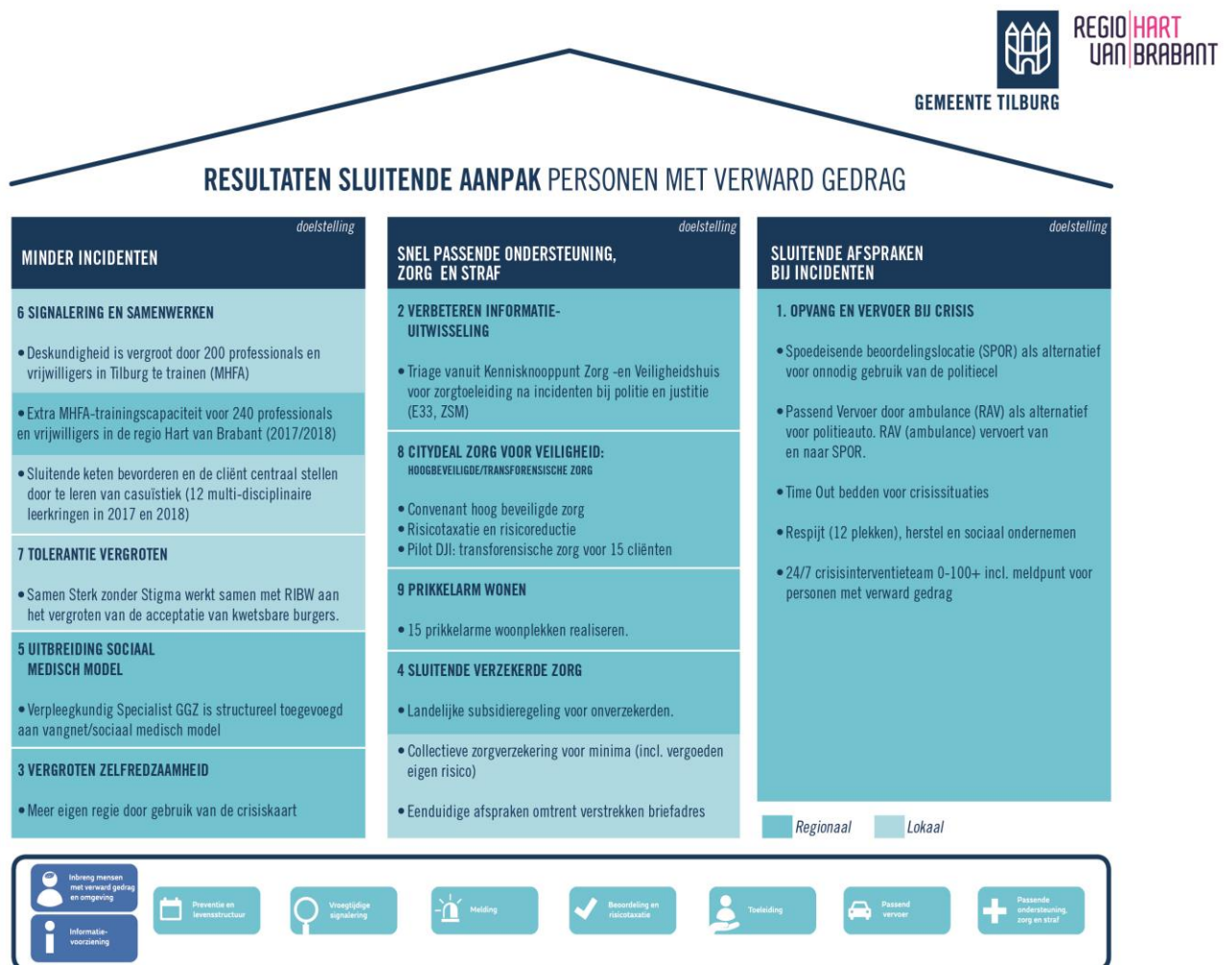
De overheid heeft sinds 2015 veel zorgtaken overgedragen aan de gemeentes. Uitgangspunt is mensen met bepaalde psychiatrische gezondheidsklachten zo lang en zo zelfstandig mogelijk thuis in hun eigen wijk laten wonen i.p.v. opname in een kliniek. De afgelopen jaren zijn al veel intramurale zorginstellingen afgebouwd. De visie en gedachten hierachter worden verbeeld in het filmpje dat Michiel toont. Deze film laat zien welke beweging er in het zorglandschap wordt gemaakt. Het doel is mensen zo min mogelijk uit hun eigen omgeving te halen, maar ze thuis de benodigde zorg en begeleiding van zorgprofessionals aan te bieden. Voor zover dat veilig en verantwoord is voor de mensen zelf en voor hun omgeving. Zodat ze kunnen blijven meedoen aan dagbesteding, vrijwilligerswerk of betaald werk, zelf boodschappen doen etc. De begeleiders houden samen met familie, burens en/of vrienden een oogje in het zeil. Zo nodig kan extra hulp worden ingeschakeld. Wijkbewoners hebben een belangrijke signaalfunctie, ze kunnen signaleren wanneer het met iemand in hun omgeving niet goed gaat en hulp inroepen. Het versterken van het sociaal netwerk en de regie meer in handen leggen van de burger zelf, is in lijn met de WMO. In overleg met zorgaanbieders, zorgverzekeraars en woningcorporaties regelt de gemeente de benodigde ondersteuning, begeleiding en zorg. Dit wordt geregeld via de Wijkteams. Voor verantwoordelijk bescherm wonen zijn betaalbare woningen nodig. De financiering wordt geregeld via het WMO budget.

Stichting Stedelijk Bewoners Overleg Tilburg

Kortom: Mensen die langer thuis blijven wonen, moeten dus in de eigen omgeving worden ondersteund. Om ervoor te zorgen dat deze aanpak in gemeenten vorm gaat krijgen, is een landelijk aanjaagteam ingesteld. De gemeente Tilburg is in 2015 ermee aan de slag gegaan en heeft samen met de politie en andere partijen een aanpak ontwikkeld gericht op personen met verward gedrag waarbij overlast mogelijk een rol kan spelen. Verward of onbegrepen gedrag kan allerlei oorzaken hebben: soms zijn er psychische of somatische klachten, of verslavingsproblemen die eraan ten grondslag liggen.

Over het landelijk schakelteam voor personen verward gedrag, is meer op de volgende link is terug te lezen: <https://www.youtube.com/watch?v=AWYLYnarmmys>

De aanpak zoals die is ontwikkeld kent 3 doelen: 1) moet leiden tot minder incidenten 2) snel passende zorg en ondersteuning inzetten, en 3) instellingen maken samen sluitende afspraken bij een crisis of incidenten. De resultaten zijn in onderstaand overzicht terug te lezen.

Er worden zgn. Mental Health First Aid-cursussen (MHFA) voor professionals en vrijwilligers beschikbaar gesteld; er wordt op ingezet om in wijken meer begrip en tolerantie te kweken en uitleg te geven en daarvoor organiseert men buurtbijekomsten. Bekendheid wordt gegeven aan het speciale meldpunt waar mensen meldingen kwijt kunnen. Er is ook een opvangplek voor de eerste opvang geregeld en respijtovervoering waar mensen zich zelf kunnen aanmelden. Ook zijn er speciale rustige woonplekken beschikbaar waar deze mensen minder prikkels krijgen. Voor minima is een collectieve zorgverzekering geregeld. Met de politie zijn sluitende afspraken gemaakt en in een acute situatie wordt vervoer geregeld.

3. Een ervaringsverhaal van Daniejel de Greef, Coördinator gastlessen en crisiskaart bij stichting Fameus: Centrum voor Herstel Ontwikkeling Ontplooiing

Daniejel is ervaringsdeskundige, 46 jaar. Ze vertelt haar levensverhaal dat in het teken staat van haar psychische ziekte borderline. Daniejel heeft vaak onder invloed van middelen (drank, cocaïne) verward en ook agressief gedrag getoond omdat ze zichzelf niet onder controle kon houden. Ze begreep zichzelf niet, wist niet wat haar mankeerde. Daarom vindt ze de term 'onbegrepen gedrag' beter de lading dekken dan 'verward', want ze begreep zichzelf niet, laat staan dat anderen haar gedrag begrepen.

Een aanwezige reageert hierop en stelt dat ze 'verward gedrag' echt iets anders vindt dan 'onbegrepen gedrag'. De benaming blijkt dus aanleiding te geven tot discussie. Dat is volgens Daniejel prima, want het toont aan dat er in elk geval over nagedacht wordt. Pas toen de diagnose gesteld werd en Daniejel de juiste behandelaar vond, kon ze aan haar gedrag gaan werken en afkicken. Van deze ziekte kan je niet herstellen, maar er wel mee leren omgaan. En naarmate je ouder wordt gaan de scherpe kantjes eraf. Daniejel toont later op de avond aan de aanwezigen een crisiskaart die mensen met het risico op een crisis altijd bij zich dragen en waarop belangrijke gegevens en contactpersonen vermeld staan.

Nadat Daniejel haar persoonlijke en indringende verhaal heeft verteld, geven de aanwezigen haar daarvoor een warm applaus, want men is er zeer van onder de indruk.

Over Fameus: Fameus is het centrum voor herstel en ervaringsdeskundigheid in de regio Midden- en West-Brabant. Fameus vindt het belangrijk dat iedereen de mogelijkheid heeft om zijn eigen leven in te richten door te werken aan herstel, ontwikkeling en ontplooiing, rekening houdend met de eigen fysieke, sociale en emotionele uitdagingen. Deze nieuwe kijk op gezondheid gaat over eigen regie, verantwoordelijkheid nemen, jezelf aanpassen en meedoen in de maatschappij. Fameus wil dat alle zorg en ondersteuning erop gericht is om mensen daarbij te helpen.

Het volledige ervaringsverhaal van Daniejel staat op de site van Fameus en met haar toestemming is in dit verslag een ingekorte versie ervan overgenomen.

Daniejel de Greef komt uit een gewoon gezin met twee zussen die 4 en 5 jaar ouder zijn. Rond haar veertiende werd ze heel somber, droeg alleen maar zwarte kleren en sloot zich op in haar slaapkamer. Haar moeder dacht: 'daar groeit ze wel overheen; ze is gewoon een rare puber.' Tussen haar zestiende en eenentwintigste heeft ze veel gedronken en geblowd. Haar studie (opleiding voor docente Frans) en een relatie verliepen niet goed, ze werd depressief en lag alleen nog maar op bed. Haar moeder nam haar mee naar een psycholoog, die zei dat ze verslaafd was, en verwees door naar het CAD (Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs; voorloper van Novadic-Kentron). Daar is ze zes jaar behandeld. Rond haar 23ste kwam ze in aanraking met cocaïne, gebruikte dat samen met haar toenmalige vriendje. Ze had een goede baan (bij haar vader in het bedrijf) en kon de drugs goed betalen. Ze leidde een redelijk normaal leven, haar familie wist niet dat ze drugs gebruikte, maar er was ook veel ellende, door haar borderliner ging alles bij haar in extremen. Als ze zich goed voelde, was ze in de hemel en werkte ze heel hard, als het slecht ging, lag ze ziek op bed en wilde ze dood. Mensen met borderline hebben geen 'volumeknop', kunnen niet goed nuanceren. In die periode deed ze een eerste suïcidepoging. In de relatie met haar vriend zat ook geen rust. Ze ging steeds meer drinken en samen met hem drugs gebruiken. Op haar dertigste stortte ze volledig in, was licht psychotisch, lag de hele dag in bed en hilde alleen maar. De huisarts wilde antidepressiva geven, maar een vriendin zorgde ervoor dat ze – na lang bij instanties te hebben aangeklopt – uiteindelijk opgenomen werd. Ze kwam terecht op het psychotherapeutisch dagcentrum van het Tweesteden-ziekenhuis. Daar werd voor het eerst de diagnose 'borderline' gesteld en ging ze in behandeling. Na anderhalf jaar was ze weer clean, had gebroken met haar relatie, vond weer werk, kocht een prachtig appartement, maar al snel ging het opnieuw mis, omdat ze niet met mensen kon omgaan. Ze had namelijk een zwart-witbeeld, begreep nuances niet, werd snel boos, had last van

Stichting Stedelijk Bewoners Overleg Tilburg

stemmingswisselingen waar ze geen raad mee wist. Ze wist niet hoe ze moest leven zonder alcohol. Later ging ze ook weer aan de cocaïne, werd daar geestelijk volledig van afhankelijk. Binnen drie maanden was ze haar baan en appartement kwijt en ze kon de drugs niet meer betalen. Alles stond in het teken van scoren en ze verzong allerlei manieren om maar aan geld te komen. Na veel ellende kwam ze opnieuw bij de GGZ in behandeling en haar geluk is dat ze toen een hulpverlener kreeg die haar echt aankon, heel veel geduld met haar had en haar accepteerde zoals ze was, met haar verslaving. Hij toonde veel betrokkenheid, wilde haar echt helpen, hij heeft ervoor gezorgd dat ze uiteindelijk zelf het moment koos om af te gaan kicken, hetgeen haar uiteindelijk ook is gelukt.

Daniejel heeft de TOED-opleiding (opleiding tot ervaringsdeskundige) afgerond en verzorgt gastlessen o.a. aan studenten psychologie over het thema 'borderline'. Dankzij de goede hulpverlener en goede therapieën, maar vooral ook door haar grote doorzettingsvermogen, is Daniejel er na een hele lange en moeizame weg uiteindelijk weer uitgekomen. Het gaat nu goed met haar, is in evenwicht en heeft na haar vrijwilligerswerk inmiddels een echte baan in loondienst bij Fameus. Haar werk staat in het teken om anderen met soortgelijke problemen en ziekten te helpen. Daniejel heeft haar verhaal ook verteld bij het tv-programma 'Recht uit het hart' van de KRO, uitgezonden op 3 juli 2014, via een link op de site van Fameus is dat gesprek te beluisteren.

4. Toelichting op werkwijze Crisis Interventieteam door Peter Bogaards

Peter is werkzaam bij de gemeente Tilburg en het Veiligheidshuis. Het Crisis Interventieteam (CIT) bestaat uit 12 medewerkers en kan dag en nacht, 7 dagen per week gebeld worden in geval van een crisissituatie. Bij acuut gevaar, als politie of ambulance nodig is, mensen een gevaar vormen voor zichzelf of voor anderen, is zijn advies om toch het nummer 112 te bellen. In andere situaties, bij mensen met verward en onbegrepen gedrag of bij huiselijk geweld, of in geval van verwaarloosde kinderen, kan het crisis interventieteam worden gebeld. Vanaf 1 september kunnen zij rechtstreeks gebeld worden op telefoonnummer **0800 8013** voor advies of daadwerkelijk ingrijpen.

Doel van de interventie is de crisis te bezweren. Hij geeft het voorbeeld van een gezin waarin de situatie uit de hand dreigde te lopen. De zoon had huiswerk niet gedaan, had gelogen, er ontstond een hoogoplopende ruzie. Moeder had al verschillende instanties gebeld, maar niemand kon iets voor hen betekenen. Peter Boogaards is er naartoe gegaan, heeft eerst met de ouders gepraat, gevraagd wat de verwachtingen t.a.v. hun zoon zijn, en wat er steeds fout gaat. Vervolgens met de zoon gesproken. Op basis daarvan is er een zogenaamd veiligheidsplan opgesteld. Hierin worden afspraken vastgelegd die de betrokken partijen overeenkomen om een escalatie te voorkomen. Het CIT informeert vervolgens de eventueel bij het gezin betrokken hulpinstanties van het voorval, geven aan welke afspraken gemaakt zijn, soms vergezeld van een advies hoe verder met de situatie om te gaan.

Peter constateert dat veel mensen de neiging hebben met een grote boog om een moeilijke situatie heen te lopen. Zijn ervaring is dat als je mensen in zo'n situatie rustig, respectvol en geïnteresseerd benadert, het de-escalierend kan werken.

Meer informatie over het crisisinterventieteam is te vinden op de website

<https://www.zorginregiohartvanbrabant.nl/jeugdhulp/crisishulp>

5. Vragen uit de zaal

Het panel van deskundigen bestaat uit de volgende personen: Michiel Luigjes (gemeente Tilburg), Daniejel de Greef (ervaringsdeskundige), Peter Bogaards (Crisis Interventieteam), Ralf Embrechts (directeur MO = Maatschappelijke OntwikkelingsMaatschappij) en René Scherpenisse (directeur/bestuurder Tiwos, en als panellid op dit thema mede namens de Tilburgse woningcorporaties TBV, WonenBreburg en 't Heem). Zij zullen ingaan op vragen en reacties uit de zaal.

Stichting Stedelijk Bewoners Overleg Tilburg

Vraag: De buurtbeheerder is de eerste contactpersoon in geval van overlast. Is het zijn taak om de situatie op te lossen of is dat de taak van de begeleider van de overlastgever?

Peter Bogaards geeft aan dat alle woonconsulenten in goed contact staan met de wijkteams. Bij meldingen van overlast worden die doorgespeeld aan het wijkteam en die maakt vervolgens een analyse van de situatie en een plan van aanpak. In geval van spanningen tussen bewoners wordt er vaak een beroep gedaan op buurtbemiddeling via ContourdeTwern. Hij geeft aan dat hij binnen het Crisis Interventieteam niet zoveel te maken heeft met situaties van overlast.

Vraag: Wat is het Wijkteam precies?

In het Wijkteam, ook wel de Toegang genoemd, werken medewerkers van o.a. Thebe, IMW, MEE, GGD en loketZ samen. Zij hebben goed contact met andere professionals die werkzaam zijn in de wijk. In deze wijk zijn ze te vinden in Inloopcentrum het Kruispunt. Buurtbeheerders (ook wel woonconsulenten/huurbeheerders/leefbaarheidsconsulenten genoemd) signaleren zaken, constateren problemen of hulpvragen en leggen die voor aan het Wijkteam. Het Wijkteam bekijkt dan hoe de situatie opgelost kan worden.

René Scherpenisse beaamt dat de buurtbeheerders de ogen en oren van de buurt zijn, zij lopen constant rond door de buurt en constateren van alles. Op het moment dat zij op problemen stuiten die om meer specialistische hulp of zorg vragen, wordt het Wijkteam ingeschakeld. Een buurtbeheerder is geen psycholoog of hulpverlener. Het is belangrijk dat de communicatie tussen buurtbeheerder en Wijkteam goed en vlot verloopt zodat buurtbeheerders ook tijd houden en aanspreekbaar blijven voor andere huurders.

Vraag: We hoorden eerder vanavond dat er steeds meer mensen met verward gedrag in de wijk komen wonen. Zij komen veelal in sociale huurwoningen terecht. Zo'n wijk heeft al relatief veel problemen. Wordt de wijk hierdoor niet nog extra belast?

Ja, vindt ook René Scherpenisse, maar als samenleving willen we niet meer dat (psychisch) zieke mensen worden weggestopt in de bossen zoals dat vroeger gebeurde. Dat vraagt van iedereen een andere houding. De bereidheid om met elkaar contact te maken, maakt het een veel minder groot probleem. Hij erkent dat het veelal wel op dezelfde wijken neerkomt die extra belast worden. De corporaties constateren een dubbele belasting: enerzijds veroorzaakt door het zogenaamd "passend toewijzen", hierdoor ontstaat een concentratie van allemaal mensen met een laag inkomen. Véél mensen met weinig kansen bij elkaar, kan (maar hoeft niet) leiden tot problemen. Anderzijds komt daar nu de zogenaamde extramuralisering bij: mensen worden niet meer in de instellingen geholpen, maar blijven thuiswonen met begeleiding. De corporaties vinden ook dat ze hier een taak in hebben, maar ze merken dat het voor sommige wijken te veel wordt. Als er in drie van de zes wooneenheden mensen met complexe problemen wonen, vraagt dat veel van de draagkracht. Over sommige wijken maakt hij zich zorgen.

Vraag: In de wijk waar ik werk zijn veel verwarde mensen. Maar zij weigeren elke hulp. Hoe moet je hiermee omgaan?

Daniejel geeft aan dat voor veel mensen de drempel lager is om met ervaringsdeskundigen te praten dan met "echte" hulpverleners. Men zou deze mensen kunnen voorstellen dat ze contact opnemen met Fameus. Zij zelf is bereid om mee te gaan op huisbezoek. Als het mensen betreft die op een crisis afsteveneren, zou een medewerker van Fameus ze kunnen overhalen om een crisiskaart in te vullen en hulp te accepteren.

Stichting Stedelijk Bewoners Overleg Tilburg

Vraag: Ik woon in de buurt van de Reitse Hoevenstraat waar veel mensen wonen met begeleiding, er is daar sprake van een grote concentratie. Dat geeft soms nogal wat overlast. Wordt er ook bekeken of het wat evenrediger over wijken verdeeld kan worden?

Daar wordt naar gekeken, maar soms is het ook een keuze om mensen juist te concentreren vanwege hulpverlening die dichtbij zit. In dit deel van de wijk zit Traverse en het betreffen veelal cliënten van Traverse, dus in geval van problemen kan er direct hulp geboden worden.

Chris van Geloven van het RIBW reageert vanuit de zaal dat het vaak lastig is vooraf in te schatten hoe de situatie zal uitpakken. Ook RIBW erkent dat een te grote concentratie van mensen met problemen in een wijk overlast kan geven geleid. In overleg met de gemeente en buurtcoördinatoren wordt geprobeerd een zo goed mogelijke verdeling te maken naar draagkracht van een buurt.

Vanuit de zaal wordt aangegeven dat er in West zo langzamerhand wel erg grote concentraties zijn van mensen met allerhande complexe problemen.

Een meneer in de zaal geeft aan dat alle investeringen die door de gemeente de afgelopen tijd zijn gedaan in de Kruidenbuurt en het Wandelbos teniet worden gedaan doordat de wijk nu te zwaar belast wordt door een te grote concentratie van mensen met problemen. Dit beeld kwam ook naar voren uit het Lemon-onderzoek.

Ralf Embrechts vermeldt dat het MOM kijkt naar de mogelijkheid van aankoop van vastgoed in de betere wijken. Ook met "kanswonen" waarbij mensen hulp en begeleiding moeten accepteren en actief naar werk moeten zoeken, wordt geprobeerd oplossingen aan te reiken.

Daniejel geeft aan dat verwarde mensen soms zelf niet in de gaten hebben dat ze overlast veroorzaken. Als men ze dat op een rustig moment vertelt, zijn ze vaak wel bereid daar in het vervolg rekening mee te houden. Dus in gesprek gaan met mensen kan heel veel narigheid voorkomen en uit de weg ruimen.

Chris van Geloven geeft het voorbeeld van Broekhoven waar vooraf veel tegenstand was tegen de komst van een jongerenvoorziening. Door goede communicatie en afspraken over bereikbaarheid is het gevoel van veiligheid in de wijk alleen maar toegenomen. Door de veelvuldige aanwezigheid van RIBW-medewerkers en meer toezicht is de overlast van straatdealers flink afgenomen.

Vanuit de zaal wordt de suggestie gedaan dat als er in een wijk bepaalde woon- en zorgvoorzieningen komen, die organisaties dan ook in de wijk kenbaar maken waar omwonenden met meldingen terecht kunnen. Misschien dat ook SBO hier iets in kan betekenen.

Een meneer in de zaal geeft aan dat in zorgcentrum De Heikant een verdieping gehuurd wordt door het RIBW. De oorspronkelijke bewoners ervaren hiervan geen enkele overlast. Wel vraagt hij zich af of het voor de cliënten van het RIBW wel prettig is om tussen al die ouderen te zitten.

Chris van Geloven geeft aan dat het bedoeld is voor de 55+cliënten.

Vraag: Moet in geval van crisis altijd een instantie ingeroepen worden, of kan ook geprobeerd worden het zelf op te lossen?

Ralf Embrechts denkt dat door in gesprek te gaan en op elkaar betrokken te zijn, al veel narigheid wordt voorkomen of opgelost kan worden.

Daniejel vult aan dat altijd geldt: de eigen veiligheid eerst!

Een meneer in de zaal vraagt zich af of het niet kan leiden tot escalatie als mensen zonder ervaring in de omgang met verwarde mensen proberen in een situatie in te grijpen.

Vanuit het panel wordt hierop geantwoord dat het verstandig is om alleen in gesprek te gaan als de situatie niet bedreigend is, het goed voelt en je denkt dat je het aankunt.

Stichting Stedelijk Bewoners Overleg Tilburg

Vraag: Wat doet de gemeente zelf? Laat de gemeente niet alles maar over aan allerlei instanties?

Michiel Luigjes beaamt dat veel van het uitvoerende werk overgedragen is aan allerlei gespecialiseerde partners. Maar in de Wijkteams zit ook een vertegenwoordiger van de gemeente en de gemeente faciliteert, financiert en brengt mensen/instanties met elkaar in contact. Mensen van de gemeente lopen vaak ook met bijv. het Wijkteam of het Crisisteam mee, zodat ze een beeld krijgen van de praktijk. Dat wordt dan weer meegenomen in het uitstippelen van het beleid.

Een mevrouw geeft aan dat ze hulp bij MEE heeft gevraagd voor haar neef, maar die niet kreeg omdat de neef zelf de hulp niet nodig vond. Danieël legt uit dat hulpverlening alleen werkt als degene die de hulp ontvangt ook daadwerkelijk zelf hulp wil aanvaarden. Ralf Embrechts geeft aan dat in veel situaties het beter zou zijn als de organisaties naar de mensen toe gaan, de zogenaamde outreachende hulpverlening i.p.v. te verwachten dat de mensen naar hun toekomen.

Een mevrouw zegt blij te zijn dat er tegenwoordig een andere aanpak is en er via het Wijkteam problemen aangepakt en opgelost kunnen worden. Zij heeft in het verleden van nabij twee situaties meegemaakt die problematisch waren, maar waar destijds geen instantie op insprong. Ze werd toen verwezen naar de politie, maar dat was geen oplossing.

Een meneer vraagt zich af of het voorkomt dat zaken verkeerd lopen omdat er zoveel instanties bij betrokken zijn. Dat soort geluiden hoort men vaak. Vanuit het panel wordt aangegeven dat het aanbod aan hulp en zorg tegenwoordig goed vanuit het Wijkteam wordt gecoördineerd. Deze bekijkt welke organisatie leidend is in de aanpak en in goed overleg wordt de hulp afgestemd. Het komt zeker voor dat er nog een aantal zorginstanties betrokken kunnen zijn bij één persoon of één gezin, maar die zijn dan zeker nodig als sprake is van meervoudige problemen.

Een medewerker van het gezinsmanagementteam reageert vanuit de zaal dat zij in Tilburg 25 gezinnen begeleiden met een zeer complexe multi-probleemstelling. Hij kent geen enkel voorbeeld waarbij er 20 instanties betrokken zijn. In de meest complexe situatie zijn er misschien tien instanties bij een gezin betrokken. En het is absoluut niet zo dat die langs elkaar heen werken.

Een meneer geeft aan dat hij het MOM erg mist in de wijk, dat het prettig was dat er een laagdrempelige voorziening was waar mensen hun problemen kenbaar konden maken. Ralf Embrechts geeft aan dat in het Kruispunt dezelfde laagdrempeligheid heerst en dat mensen daar terecht kunnen. Iedere ochtend is daar vrije inloop in het theehuis.

Een mevrouw geeft een mooi voorbeeld van een klein hofje in Tilburg Noord waar in korte tijd veel wisselingen van bewoners waren. Een aantal bewoners verhuisde en diensengevolge kwamen er veel nieuwe, onbekende bewoners. Dat gaf bij zittende bewoners een onveilig en angstig gevoel. Maar de buurt is toen met elkaar in gesprek gegaan, één gezin heeft hulp gekregen en het gaat nu uitstekend. Dus mevrouw geeft het advies om de angst opzij te zetten en met elkaar in contact te treden.

Peter Nouwens bedankt de inleiders en panelleden voor hun bijdragen en geeft het laatste woord aan Gerard Klaassen. Gerard bedankt voor de grote opkomst, de bijdrage van de inleiders, de panelleden en Peter Nouwens als gespreksleider.

Volgende symposium

Het volgende symposium zal gaan over de WiZ (Woning in Zicht) en vindt begin 2019 plaats.

Tilburg, september 2018
Spronk Management Support